

živež, pohistvo, seno, orodje. Le živina je bila pravočasno rešena. Mladi gospodar, ki se je še le pred letom poročil, se nahaja v veliki stiski. Zavarovan je bil le za malenkostno svoto. Priporočamo ga vsem dobrim srcem, naj mu pomorejo. Ob tem požaru je cela vas Ponikva trepetala strahu. Le docela mirnemu deževnemu vremenu, pogumu gasilcev in očitnemu božjemu varstvu je zahvaliti, da ni pogorela cela vas kakor v letih 1768 in 1782.

Premeteno jih je potegnili. Po Ljubljani se je potepal nobel gospod v starosti 40—50 let, ki je govoril nemški, a slovenski samo napol. Obšel je v Ljubljani vse samostane, kjer se je izdajal za zastopnika tujezemске veletrgovine s plateno robo. Ljubljanske frančiškane je napet najstijl za 720 K. Bolj kot v Ljubljani se je posrečila sleparija laziagentu v Mariboru, kjer je izvalil od raznih strank 11.000 kron. Sleparja še policija dosedaj ni prijela.

Uprava državnega monopola je objavila svojo bilanco, po kateri naj bi bilo za to leto okrog 200 milijonov dinarjev čistih dohodkov. Lansko leto ob tem času je pa izkazala kot dobiček nekaj nad 100 milijonov, torej letos se enkrat toliko in tobak se kljub temu vsako leto parkrat izdatno podražil. Sedaj ob prvem se je zopet podražil, četudi so vladni listi nekaj dni poprej sveto zatrejali, da ostane pri stari ceni. — Bog naj razume to upravo! Govori o dobičku, cene pa vedno navija. Cemu? Ali za to, da bo še nekaj visokih državnikov lahko vleklo za prazen nič visoke plače iz monopol ske uprave! Dosedaj je itak že vsaki drugi vladni politik na papirju zaposlen pri tej upravi ter plačan z najmanj 40.000 dinarji na leto.

Vračamo se v srednji vek. — Kakor poročajo hrvatski listi, hodijo v okolici Siska čudne davčne komisije. Sestavili so jih občinski beležniki ali pisarji iz žandarmerijskih in drugih patrulj in tako hodijo od kmeta do kmeta ter tirjajo davke. S kmetom, ki ne more takoj plačati ali pa ki ne verjame pisarjevim podatkom, da je dolžen toliko in toliko, napravijo prav nagel račun. — Vderejo mu v hlev ter odpeljejo nekaj glav živine. — To je čuden način pobiranja davkov. Tako so postopali nekdanj razni vojni najemniki v 30-letni vojni in pa turški paše.

V Beogradu močno razsaja škrlatica in črne kože. Število na škrlatici obolelih znaša 116, 28 slučajev pa je črnih koz.

Koliko stane ena številka časopisa v N. Avstriji? Posamezni izvodi dunajskih listov stanejo 30—40 K.

Vožnja iz Spilja v Gradec bo stala odsej 1000 nemškoavstrijskih kron.

Enkratna vožnja po dunajski električni počestni železnici (tramvaj) stane od sedaj naprej 60 nemškoavstrijskih kron. Socialdemokratska večina dunajskega občinskega sveta pa zahteva celo na 80 K.

Pomiv vsem vpokojencem, invalidom in vdovam južne železnice. Dne 8. januarja 1922 ob pol 10. uri dopoldne se vrši v Gambrovi dvorani v Mariboru redni občni zbor podružnice vpokojencev južne železnice. — Janko Kaučič, predsednik.

Zahvala. Za župnijske cerkev na Tinjani v Istri, ki so jo dne 12. maja 1921 po noči razbojniki oropali vsega, keliha, oltarja, 2 oltarna križa in tudi sbrano monštranco z Najsvetejšim vred, se je zbralo po blagotnem prizadevanju preč. gospoda Ferka, kaplana v Ljutomeru, potom za sveto stvar navdušenih Orlo Ljutomerske župnije po vseh pri dobrem ljudstvu 480 dinarjev. Posebej so darovali: preč. gg. Ozmeo, dekan 30, Zadravec kaplan 30, Lovreo, Andrej, 30, Ferk 30 dinarjev. Skupna vsota 1000 din. Bog plačaj vsem preč. darovalcem! Naj bi se tudi še drugi č. dobrotniki spomnili tužne Istre, ki ječi v sužnosti, ter pošiljati prispevke preč. g. Ferku v Ljutomer, kot poverjeniku za ubogo Istrijane in njihove siromašne cerkve. Istrski slovenski narod bo znal ceniti ljubezen svojih bratov in se bo pričel, da v Jugoslaviji nimate samo besed, ampak tudi v dejanju kažete ljubezen do siromašnega naroda v Istri in njihovih cerkva, ki so tako zapuščene. — Župni urad sv. Mikaela, nadangalja v Tinjanu, Istra.

Pridna nabiralca novih naročnikov Slov. Gospodarja in Straže sta bila v Št. Andražu pri Polzeli Ivan Praprotnik

in Franc Leonard! Hvala Vama za Vajino požrtvovalnost!

Koledarčki Kmetске zveze so zopet na razpolago v Tajništvu Kmetске zveze v Mariboru (Cirilova tiskarna). Koledarček je fino vezan in ima vabljivo žepno obliko, obsega nad 200 strani. Prostora za beležke, zaznamovanje dohodkov in izdatkov je dovolj. Koledarček ima strokovnjaške tabele kako se meri okrogel les, kako se izračuna živa in mrtva teža živine, brest pri domačih živalih, nove določbe jamstva pri prodaji živine, pomoč v sili itd. Cena s poštnino vred samo 18 K. Naročite takoj, dokler je še kaj zaloge. Naslov: Tajništvo Kmetске zveze v Mariboru, Cirilova tiskarna.

Neki župan, ki je prišel prepozno k občinski seji, se je pri odbornikih, ki so ga čakali, oprostil takole: „Gospodje odborniki, oprostite mi, ker sem prišel prepozno, saj znate, da sem bolan na telesu, oni, ki so bolani na umu, že lahko pridejo popre.“ Gospod župan pa je pozabil, da pravi sv. pismo tudi: „Blagor ubogim na duhu, ker njih je nebeško kraljestvo!“

Gospodarstvo.

Kaj mora vinogradnik brezpogojno znati?

Mnogo vinogradnikov si še danes ni na jasnem, kakšne ameriške podlage naj vzamejo za svoje vinograde, zato smo se odločili, da v glavnem navedemo najpotrebnejše in najboljše podlage:

1. Vitis Riparia (obrezna trta). zahteva globoko, zmerno vlažno in toplo zemljo. Zorenje pospešuje, trte, na njej cepljene, zorijo nekaj prej kot druge. Najbolj znana pri nas je Riparia Portalis, ki se tudi največ uporablja. Na tej podlagi ne uspevajo: Laška graševina, (Wälschriesling) in silvanec. Se dandanes dela mnogo trsničarjev pogrešek, da cepijo ti dve vrsti na to podlago, ki bi veliko bolje uspevali na:

2. Vitis Rupestris (skalnata trta). Ze po svojem imenu zelo primerna za pešbene zemlje. Najbolj razširjena pri nas je Rupestris Göthe št. 9. Ta ima največje upanje, da se bo pri nas zelo razširila, ker uspevajo na njej vse vrste.

3. Vitis Berlandieri (apnena trta), je najbolj primerna za zemlje, ki so nastale iz apnenca, kakor se najdejo pri nas mnogokje. Zelo znane so: Riparia-Berlandieri (Teleki-križanka).

4. Vitis Solonis (močarna trta), ki uspeva celo v precej vlažni in močar ni zemlji, kjer bi ne vzdržala nobena druga podlaga. Križanka Riparia-Solonis 1616 je najboljša, sama Solonis je premalo odporna proti trtni uši (Phylloxera vastatrix).

To so glavne štiri vrste, ki za nas zadostujejo. Vinogradnik mora, predno se odloči za nasad, temeljito preudariti, katera teh vrst bo primerna za njegov vinograd. Najbolje je, ako se obrne pri tem še na kakega, v tem izkušenega vinogradnika. Ako za njegov vinograd primerne podlage ne dobi, je veliko bolje s sajenjem počakati še eno leto. Največ se je v tem grešilo tekom vojne in prva leta po njej. Mnogi vinogradi so zasajeni s prav dvomljivimi podlagami kar so mnogi trsničarji radi pomanjkanja ameriških ključev jemali za podlago šmarnico, Jork, Madaira, ali celo kar Jzabelo. Kako se zamorejo te posamezne vrste med seboj razločevati, je znanje za sebe, in si ga ne more vsak vinogradnik prisvojiti, veliko bolj mora zato gledati, da dobi cepljene trte od zanesljivih trsničarjev.

Trsničarje, ki nevednost vinogradnika izrabljajo bi se moralo občutno kaznovati, tudi če se goljufija najde še le po letih, ker je cela strokovnjaku to težko takoj dognati.

Cene vinu so stalne. Pridno se oglašajo kupci iz Ljubljane in Gorenske.

Petiot in saharin. Vsled nizke avstrijske valute je preplavilo nobroj prekupčevalcev saharina naše ozemlje, nudeč ga po zdatno nižji ceni kot pesni sladkor. To je premošilo marsikaterega vinogradnika, da je napravil s pomočjo istega petiot, ki je ostal do danes ogabno sladka brozga. Naj čaka vinogradnik še 10 let, iz pe-

notane bo nikdar okusna pijača. Zakaj? V grozdju, sadju, jagodičevju in medu itd. je grozdni in sadni sladkor mešan. Tak sladkor pretvorijo vrelne glivice v alkohol: iz mošta nastane vino. Tudi naš navadni pesni sladkor pretvorijo glivice v alkohol, presnujejo ga pa popre, v grozdnega in sadnega. Vse te vrste sladkorja spadajo med organske, to je življenjske kemične spojine, ker je mogoče, da jih živa bitja, to so glivice, presnujejo v druge snovi. Saharin je pa popolnoma mrtve kemične produkt, ki sicer sladki vendar ga pa nobeno živo bitje ne more več pretvoriti v drugo snov. Sladimo lahko z njim čaj ali kavo, nikdar ga pa ne smemo rabiti v kletarstvu.

Odkod je prišlo sadno drevje? — Domovina našega sadnega drevja je Azija. Od tam se je sadjarstvo polovoma širilo po Evropi. Za pospeševanje sadjarjeja se največ storili redovniki: to priznava vsa zgodovina sadjarstva. Mogočen pospešitelj sadjarstva je bil Karol Veliki. Zelo značilna je njegova naredba, da mora vsak novoporočeni par posaditi šest sadnih dreves. Kitajska in vzhodni Kavkaz sta domovina jabolčnega drevesa, Armenija, Perzija pa hruskovega, breskovega in mareličnega. Prvi so prinesli v Evropo sadno drevje Grki od njih so dobili Rimljani, ki so ga razširili po svojih provincah. V Nemčiji so našeli 70 milijonov češpljevih, 52 milijonov jabolčnih, 25 milijonov hruševih in 22 milijonov brešnjevih dreves. Kljub tem ogromnim številkam mora Nemčija uvažati še mnogo sadja iz inozemstva. V marsičem bodem morali mi posnemati Nemce, posebno pa kar se tiče kmetijstva, tega se od slovenskih narodov ne bomo mogli nikdar učiti.

Kmetijska podružnica Št. Ilj v Slov. gor. priredi v nedeljo dne 8. januarja popoldne ob 3. uri v Ceršaku pri posestniku Staniju zborovanje. Govori višji državni živinozdravnik Franc Pirnat iz Maribora.

Cene goveji živini za izvoz v Italijo in Švico so se zopet dvignile. Težke in rejene vole od 650 kg naprej plačujejo po 22—28 K 1 kg žive teže. Vole od 500—650 kg in srednje debele pa po 18—24 K. Celo krave za klobase plačujejo izvoznikarji po 10 do 14 K. Sedaj po zimi izvažajo izvoznikarji povčini le meso zaklane živine. Največ transportov gre iz Maribora po koroški progi preko Celovca v Italijo in Švico. Po deželi so se razpasli sedaj številni pokupčevalci živine, ki natvezejo nepoučenim živinorelcem, da cene padajo, da je izvoz ustavljen i. t. d. Živinorejcem svetujemo, naj bodo pri prodaji živine pazljivi, ker se cene še vedno dvigajo. Najbolje je, da kijaevni odbori Kmetске zveze v posameznih občinah pišejo Tajništvu SLS v Mariboru, ki bo poskrbelo za dobre odjemalce.

Cene živini na Hrvaškem: Voli 18 do 28 K 1 kg žive teže, biki 14—18 K, krave 12—18 K, telice 16—20 K, teleta 18—24 K, debele svinje 42—54 K, svinje slabše vrste 36—46 K.

Cena pitanim prašičem raste. Na zadnjem ptujskem svinjskem sejmu so plačevali pitane prašiče po 42—44 K 1 kg žive teže. Tako nam poročajo iz Ptuja. Cena plemenim prašičem pa se ne dviga, ker nedostaje krmil.

Rozje vinske trte za krmo goveji živini. Strokovnjaki trdijo, da je enoletno rozje vinske trte izborno krmilo za govedo. Rozje se mora zdrobiti s strojem ali na kak drug način. Dobro razdrobljeno rozje živina zelo rada žre. Taka krma se polaga ali sama, ali pa pomešana med slamo ali seno. Uredite polaganje rozja tako, da bo dobila živina to krmo vsak dan po enkrat. Krave mlekarice posebno radi žro zdrobljeno sveže rozje in dajo po tej krmi dobro mleko. Rozje, namenjeno za krmo, ne sme ležati po več dni na prostem, ampak ga shranujte po dovršeni rezi v kakem vlažnem prostoru, n. pr. v kleti.

Seno so plačevali v Mariboru v sredo dne 4. januarja na tržišču 100 kg sladko 800—850 K, kisló 700—800 K.

Cene poljskim pridelkom. Pšenica stane v Novem Sadu 1530—1540 K, koroza 1130—1140 K, oves 900—910 K, otrobi 730—740 K. Cene korozi se dvigajo, njen izvoz iz Romunije je prepovedan.

Tobačne cene vnovič zvišane. Uprava državnih monopolov, nam je vnovič osrečila z zvišanjem tobačnih cen. To zvišanje je precej občutno. — Tako n. pr. stane tobak: najfinjši turški od 180—200 din. za 1 kg, srednje fini turški od 60—65 din. za 1 kg, najfinjši ogrski od 35—50 din. za 1 kg, domači tobak od 30—40 din. za 1 kg. Cigarete: egiptovske od 220 na 250 din. za 1000 kom., Moris-cigarete od 180 na 200 din. za 1000 kom., šport-cigarete od 100 na 110 din. za 1000 kom. ogrske cigarete od 50 na 65 din. za 1000 kom. Tobak za žvečen je: „šibike“ od 40 na 50 din. za 1 kg in klobase od 40 na 50 din. za 1 kg. Tudi tobačni izdelki nekaterih srbskih in bosanskih tovarn so precej zvišani. Tozadevni ceniki so na razpolago v vseh tobačnih trafikah.

Hmelj. Vsled praznikov ni bilo na hmeljskem trgu v Žatcu nobenih živahnih hmeljskih kupcij. Cene na deželi so se gibale med 4500—5000 čehoslovaških kron za 50 kg. Tudi kupcija s tujim hmeljem je bila malenkostna. Govori se, da bo v začetku novega leta hmeljska kupcija zelo živahna, kajti Francija namerava nakupiti večje množine hmelja.

Vrednost denarja. Ameriški dolar stane 273%—277%, francoski frank stane 22%—23 naših kron. Za 100 avstrijskih kron je plačati 4.00—4.70, za 100 čehoslovaških kron 415—425 naših kron, za 100 nemških mark 155, za 100 asirskih lir 1170—1172 jugoslovaških K. V Curihu znaša vrednost naše krome 1.95 centuma (1 centim = 1 vira). Od zadnjega poročila je vrednost našega denarja ostala neizpremenjena.

Dopisi.

Beltinci v Prekmurju. Pogreb župnika Kiharja se je vršil dne 3. 1. m. jako slovesno. Ljudstva je bilo na tisoče in tisoče, duhovnikov-Prekmurcev 22, ter zastopniki vseh uradov: dr. Bratina, dr. Čuš, dr. Kovča, Prelog, major Sagadin itd., nadalje posl. Klekl, prof. dr. Slavič, Božidar Sevez in drugi. Vodil je pogreb gen. vikar kanonik Strauß iz Dolnje Lendave, s krsto sta nosila dva kaplana rajnega župnika in dva sosedna duhovnika. Izguba s smrtjo rajnega je zelo velika. Rajni je bil neumoren delavec na narodnem in cerkvenem polju. Pomanjkanje duhovnikov v Prekmurju je že tako, da po nekaterih župnijah ne morejo duhovniki več sami učiti veroznanja, ampak opravljajo to učitelji. Nevarnost je tudi, da ne pride za naslednika tako vrl narodnjak, kakor je bil rajni g. Kihar, ki ga je spravila kruta jetika v 35. letu njegovega življenja prerano v grob. Patronat ima namreč grof Zichy in kogar ta predlaga, tega imenuje za župnika sobotški škof Mikeš. Zunanje ministrstvo se namreč vedno ne more Prusurja odločiti od madžarske školije.

Sv. Barbara v Halozah. V zadnjih „Slov. Gospodarjih“ se čita mnogo o raznih župnijah, da je mnoge novih naročnikov in pridnih agitatorjev. Tukaj pri Sv. Barbari pa tudi nismo zaspali, ampak prav pridno nabirajo nove naročnike za naše liste sledeči fantje in dekleta: Emeršič Janez iz Paradiža, Kolednik Mihael iz Gruškoveca, Zaveo Jožeta v Slatini, Emeršič Marija v Gradščah in drugi iz raznih občin naše župnije. Nabrali smo skupno približno 40 novih naročnikov. Največ jih je iz Paradiža. Sicer pa še nadalje traja nabiranje novih naročnikov, in ko bo zaključeno, potem bodemo znali za pravo število. Stari naročniki pa ostanele zvesti tudi v novem letu, da bo naša tara na dobrem glasu. Pozdravi Janez Emeršič, agitator in knjižničar.

Sv. Andraž v Slov. gor. Božične prazniki so prinesli v hišo blage družine Kostanjevec bridko žalost. Na božični dan ji je vzela nemila smrt dragoga, pridnega Lojzeka. Bil je izredno dober otrok. Rad je prebiral „Angeljčka“, katerega naročnik je bil. — Bil je tudi član Mar. vrteca. — Ko je gledal ob času bolezní svojo solzno mater, ji je govoril: Mati ne jokajte, saj bodele tudi vi umrli. Počival v miru dragi Lojzek, ugledni družini naše sožalje!

Sv. Marko niže Ptuja. Solsko voštvo se najlepše zahvaljuje vsem, ki z raznimi darovi (bideršak, jabolki,